

ชื่อเรื่อง	การยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐานของเกษตรกรใน จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวปัทมา วรรณวงษ์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนารัพยากรชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.กังสดาล กนกหงษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร 2) การยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐานของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐานของเกษตรกร 4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ simple random sampling จำนวน 118 ราย ผลการวิจัยเป็นดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุโดยเฉลี่ย 53 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.19 มีรายได้รวมเฉลี่ย 77,313.56 บาทต่อปี โดยเป็นรายได้จากการทำเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 55,376.07 บาทต่อปี รายได้จากอื่นๆ(นอกภาคการเกษตร)เฉลี่ย 38,327.27 บาทต่อปี มีจำนวนพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 3.98 ไร่ โดยเป็นที่ดินของตนเองเฉลี่ย 2.78 ไร่ ที่ดินเช่าเฉลี่ย 3.32 ไร่ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 2 คน โดยเป็นแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 1 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 1 คน มีประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 6.14 ปี มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์เฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี มีการรับรู้ข่าวสารเกษตรอินทรีย์จากวิทยุมากที่สุด มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบ้าง โดยเรื่องที่ติดต่อกันมากที่สุดคือด้านการจัดการวัชพืช ศัตรูพืช และโรคพืช

จากการศึกษาระดับการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐาน พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐานแล้วนำไปปฏิบัติ ด้านการเตรียมพื้นที่ เฉลี่ย 3.16 ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง ด้านการจัดการดิน น้ำ และปุ๋ย เฉลี่ย 2.99 ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง ด้านการจัดการพันธุ์พืช เฉลี่ย 3.42 ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง ด้านการจัดการวัชพืช ศัตรูพืช และโรคพืช เฉลี่ย 2.87 ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เฉลี่ย 3.29 ยอมรับไปปฏิบัติ

ปานกลาง ด้านการจัดการขององค์กรรักษามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 3.19 ขอมรับไปปฏิบัติปานกลาง

การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์มาตรฐานของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการเตรียมพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ จำนวนพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ประสิทธิภาพการทำเกษตรอินทรีย์ การฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ด้านการจัดการดิน น้ำ และปุ๋ยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ เพศ จำนวนพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ด้านการจัดการพันธุ์พืชมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ เพศ ระดับการศึกษา และจำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ด้านการจัดการวัชพืช ศัตรูพืช และโรคพืชมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ และการฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ด้านการจัดการขององค์กรรักษามาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์

จากการวิจัยพบว่าปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร คือ 1) โรคและแมลงเข้าทำลายผลผลิต ทำให้ผลผลิตเสียหายและไม่ได้คุณภาพ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้และวิธีการปฏิบัติด้านการจัดการ โรคและแมลงที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร 2) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพกับเกษตรกร 3) การตลาดเกษตรอินทรีย์ที่ยังไม่แน่นอน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลจัดการในด้านการตลาดของผลผลิตเกษตรอินทรีย์

Title	Adoption of the Standard Organic Agricultural System of Farmers in Chiangmai
Author	Miss Pattama Wannawong
Degree of	Master of Science in Rural Resources Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Kangsadam Kanokhong

ABSTRACT

This study aimed to explore: 1) socio-economic characteristics of organic farmers in Chiangmai; 2) adoption of the standard organic agricultural system of the farmers; 3) factors effecting the adoption of the standard organic agricultural system of the farmers; and 4) problems encountered in organic farming. A set of interview schedules was used for data collection. Informants in this study were 118 organic farmers obtained by simple random sampling.

Results of the study revealed that most of the informants were female, 53 years old on average, married, and elementary school graduates (71.19%). Their annual income was 77,313.56 baht; 55,376.07 baht earned from organic farming and 38,327.27 baht earned from non-agricultural sector. The informants had organic cultivation land for 3.98 rai on average; 2.78 rai own land and 3.32 rai land rental. They had 2 organic farming workforces on average; 1 household workforce and 1 non-household workforce. The informants had 6.14 years of experience in organic farming and they attended training on organic farming once a year on average. The informants most perceived news or information about organic farming through radio. They sometimes contacted agricultural workers about weeds, pests, and plant diseases.

It was found that the informants practiced the organic farming system based on the following: land preparation ($\bar{x} = 3.16$, a moderate level), soil, water, and fertilizer management ($\bar{x} = 2.99$, a moderate level), plant varieties ($\bar{x} = 3.42$, a moderate level), weed, pest, and plant disease management ($\bar{x} = 2.87$, a moderate level), post harvest management ($\bar{x} = 3.29$, a moderate level), and organic farming standard organization management ($\bar{x} = 3.19$, a moderate level).

There was a significant relationship among various factors affecting the adoption of the standard organic agricultural system in terms of the acreage of organic agricultural land, a number of organic agricultural workforce, experience in organic agriculture, and agricultural extension worker contact on the management of soil, water, and fertilizer. There was a significant relationship among sex, acreage of organic agricultural land, and agricultural extension worker contact. For plant variety management, it had a significant relationship with sex, educational attainment, and a number of workforces. For the management of weeds, pests, and plant diseases, it had a significant relationship with educational attainment, a number of workforces, and the training on organic agriculture. It was also found that there was a significant relationship between post harvest management and a number of workforces. Organic agricultural standard organization management had a significant relationship with a number of workforces.

For problems encountered, the following were suggestions: 1) since diseases and insects damaged the agricultural yields, concerned agencies should provide knowledge on correct disease and insect control to the farmers; 2) the farmers still lacked of knowledge and understanding about the bio-fertilizer production, concerned agencies should provide knowledge on the bio-fertilizer production; and 3) due to the uncertainty of the organic market, concerned agencies should manage the organic market for the farmers.